

LEUTHERLECTUUR
NIET REGELMATIG VERSCHIJNEND
NIEUWS- EN KOMMUNIKATIEBLAD
VOOR DE H.REMIGIUS-PAROCHIE
IN LEUTH EN ERLECOM

jaargang zes
nummer zes

leutherlectuur
zesde jaargang
nummer zes
oktober 1978

leutherlectuur - niet regelmatig
verschijnend nieuws- en communicatie-
blad voor de h.remigius-parochie
in leuth en erlecom

© leutherlectuur
niets uit deze uitgave mag worden ver-
menigvuldigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, mi-
crofilm of op welke andere wijze dan
ook zonder voorafgaande en schrift-
elijke toestemming

Ten geleide

Drie weken eerder dan in het vorig nummer
werd aangekondigd, verschijnt dit zesde
nummer van deze zesde jaargang.

Daar zijn bepaalde redenen voor.

Allereerst heeft onze bisschop weer een
zeer lezenswaardige brief geschreven,
die gaarne onder uw aandacht wordt ge-
bracht, deze keer het eerste gedeelte,
in het volgende nummer het tweede.

Verder zou de herrezen Kakatoe gaarne
ruim vóór eind oktober bepaalde medede-
lingen doen aan de gemeenschap.

En ten slotte had het schoolbestuur zo'n
belangrijk nieuws, dat onmiddellijke publi-
katie daarvan zeer gewenst was.

Overigens behoeft dit vervroegd verschi-
nen niemand te benadelen: wie gerekend
had op eind oktober en daarvoor misschien
een bijdrage had willen maken, kan dit
gewoon doen. Leutherlectuur verschijnt
onregelmatig, dus kan alle kanten op,
desnoods met twee nummers in één maand.

De vaste medewerkers, zoals P & P, en
W.J. zijn nauwelijks aan tijd gebonden, ja,
ze zullen alleen maar blij zijn, als ze
meer kans krijgen, want er is nog zo veel
te vragen en te vertellen.

Het volgend nummer: afwachten maar. Het
laatste nummer van deze jaargang zal in
ieder geval half december verschijnen:
bijdragen daarvoor dienen eind november
ingeleverd te zijn of minstens aangekondigd.

Een bijkomend voordeel van dit vervroegde
verschijnen is, dat de kermis-wensen nog
eens en wel prezies vóór de kermis her-
haald kunnen worden: gaarne aan de hele
gemeenschap een in alle opzichten pret-
tige kermis toegewenst!

Tot de volgende keer.

De vele wegen
en
de éne Weg

Vragen rond de betrokkenheid
van gelovigen op het Evangelie

Kan een mens in de Kerk geloven?
En de Kerk in de mens?

J. Bluyssen
bisschop van 's-Hertogenbosch

Vanaf de Sint Jan

Vanaf de toren van onze prachtige Sint Janskathedraal in Den Bosch heeft men een wijds uitzicht. Eén keer ben ik er bovenop geweest, slechts één keer. Een twaalfstal jaren geleden. Ik trof het bijzonder goed: de lucht was glashelder, het uitzicht op zijn best. Ik zag de kerktorens van Zaltbommel, Oss, Veghel, Oirschot, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk, Vlijmen, en nog andere daartussen.

Al geruime tijd kun je de toren van de Sint Jan niet meer op. Hij staat in de steigers; hij wordt gerestaureerd, evenals de rest van de kerk. De kathedraal wordt grondig vernieuwd. De Sint Jan was zichtbaar oud geworden en aangetast, van buiten door verwerking en milieu-vijandige invloeden, van binnen door slijtage en vuilafzetting.

Voorlopig kan ik dus de toren niet op, hetgeen ik niet in alle opzichten betreurt. Want ik voel mij zo hoog boven het alledaagse leven helemaal niet veilig. Ik sta liever met beide benen op de grond. Als ik nóg eens omhoog ga, doe ik het om te profiteren van het wijde zicht op een ruimere horizon. Om verder te kunnen kijken, moet je af en toe eens wat hoger durven klimmen. Maar het leven speelt zich natuurlijk aan de basis af. Daarheen ga je altijd graag weer naar terug.

Overigens zal ik het panorama van toen nooit meer vergeten. Soms laat ik het in alle rust opnieuw aan mijn oog voorbij gaan. Weinig moeite kost het dan om achter die zichtbare torens ook van verder gelegen plaatsen in ons bisdom de torens waar te nemen: die van Druten, Nijmegen, Cuyk, Gemert, Asten, Helmond, Eindhoven, Best, Hilvarenbeek, zelfs de nogal lage torens van de Kempen en de dorpen daar-

tussen, ook al hebben ze niets wat de naam van toren verdient. En natuurlijk zie je dan de mensen die daar rond die torens leven en ploeteren. Geleidelijkaan gaan zij het beeld beheersen, totdat je geen toren meer ziet.

In en tussen deze mensen bouwt de Heer het Rijk Gods. In het lief en leed van mensen, in hun zwoegen en zoeken, in hun omgaan met elkaar, vind je de bouwstenen van het grote thuis dat Hij op het oog heeft.

Verleden

De mensen van ons bisdom, onze voorouders, hebben moeilijke tijden beleefd. Eeuwenlang een armoedig en onzeker bestaan. Een 80-jarige oorlog, waarin de strijd hier op en neer ging met veel verwoesting, onderdrukking, bedreiging. Twee eeuwen lang was men daarna praktisch overgeleverd aan de willekeur van krachten van buitenaf. In de vorige eeuw een langzaam groeiende emancipatie, maar men had het nog altijd niet breed. Door al die ontwikkelingen heen echter een taai zich vastklampen aan de eigen volkskultuur en aan een het hele leven doordringend, diepgeworteld katholiek geloof. Temidden van de troebelen van het verleden, voor ons nauwelijks voorstelbaar, hebben onze voorouders hun verbondenheid met de Kerk en hun trouw aan Jezus Christus ononderbroken geprobeerd waar te maken. Zij vonden hun kracht in persoonlijke vroomheidspraktijken en in onderlinge godsdienstige verbondenheid, en gaven hun christelijk geloof door van generatie op generatie.

Aan hen danken wij voor een belangrijk deel datgene wat de Kerkgemeenschap van ons bisdom thans aan vitaliteit en beweging in zich draagt.

Vandaag

In tijden van onderdrukking van buitenaf zal de geloofsgemeenschap gewoonlijk groeien tegen de verdrukking in. Dat zien wij bijvoorbeeld in de landen van Oost-Europa en in Latijns-Amerika.

Als de christengemeenschap geen bedreiging van buitenaf kent, kan zij in vrijheid leven. Maar dat is nog geen garantie voor oprechte bezieling en eerlijke overtuigingskracht. Wij leven hier thans in een vrij land, en toch niet helemaal vrij van dwang. Wij ervaren de dwingende macht van de gangbare gebruiken en de

mode, van de konsumptie en het materiële gewin, van de luxe in een welvaartsmaatschappij.

Onder het Godsvolk is er verwarring en verscheurdheid na het ontwaken van een Kerk, die zich op basis van ingrijpende veranderingen in de menselijke samenleving wil vernieuwen, maar niet goed weet hoe het allemaal moet.

Waarheen?

Vanaf de Sint Jan zie ik een bisdom waarin zich ingrijpende veranderingen voltrekken. Gestimuleerd door het Tweede Vatikaans Concilie is de Kerk een kritisch zelfonderzoek begonnen. Dat is nodig op zijn tijd. Het was nodig. Het was nodig en zal voorlopig nodig blijven. Een bezinning op wat men is, wat men doet en waar men staat, kan uiterst heilzaam zijn. Als het nodig is, moet het gebeuren, ook al riskeer je daarmee dat de geesten uiteen gaan. De Kerk van 1978 draagt daarvan duidelijk de sporen. Velen weten niet meer waar ze aan toe zijn. De verschillen in visie zijn groot. Als wij geloven dat de Heilige Geest het Godsvolk leidt, herkennen wij ook de waarschuwing van Jezus, dat Hij ons leidt langs smalle, moeilijke wegen. Het Beloofde Land lijkt soms ver weg.

Ik laat mijn blik gaan over een bisdom waar het "kerkbezoek in het week-end" - zo spreken wij voor het gemak over ons wekelijks samenkomen rond het geheim van de Eucharistie - in de laatste twaalf jaar is teruggelopen tot op de helft (van ongeveer 66% gemiddeld per week-end tot ongeveer 33%). De gelovigen in ons bisdom zijn beslist zelfstandiger en mondiger geworden: ieder heeft zijn eigen kijk op hetgeen gaande is en zoekt het zelf wel uit; geen pastoor en geen bischop kan hem nog naar zijn hand zetten. Niettemin voelen velen zich als in een toestand van gewichtloosheid, zonder vaste grond onder de voeten, zwevend in een luchtledig. Zij vragen om houvast en meer duidelijkheid. Men zoekt zijn eigen weg, maar wil doorgaans tegelijk houvast vinden in de gemeenschap.

Alles bijeen reageert, als ik het goed zie, ons bisdom positief op het beroep dat uitging van het Tweede Vatikaans Concilie: een beroep op de bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid van iedere christen afzonderlijk en de beleving daarvan in een solidair christen zijn.

Boeiend geheel

Vanaf de Sint Jan zie ik een boeiend stukje van onze woelige wereld: mensen die worden dooreengeschud, maar op zoek zijn naar het ware steunpunt; zoekend op vele manieren en langs vele wegen. In dit stukje mensenwereld gaat Jezus rond. Je ziet Hem gaan, zoals Hij twee duizend jaren geleden rond trok in het land van de Joden.

Velen vestigen hun hoop op Hem, soms zonder precies te kunnen zeggen wat zij van Hem verwachten. Dikwijls, als zij het hebben over de idealen die zij koesteren, werpen zij hun blik op Hem. Een grote menigte loopt te hoop rond Jezus Christus, nog steeds, ook nu.

Laat de wereld ziek zijn, er zijn genoeg goede mensen. Er is veel goede wil, veel edelmoedig zoeken. Velen weten best, dat zij het alléén niet klaren kunnen. Er zijn er genoeg die beseffen dat wij elkaar gegeven zijn. En al herkent men God vaak maar moeilijk, men wil Hem daarom nog niet afschrijven.

Overall zetten mensen zich daadwerkelijk in voor de gemeenschap. In elke parochie vindt men groepen, die een bijdrage willen geven aan het leven van de plaatselijke gemeenschap. In elke plaats treft men kernen aan van mensen, die ijveren voor vrede en meer rechtvaardigheid; voor een juiste verdeling van de goederen in deze wereld; voor de veiligheid van ons bestaan. Overall ontmoet je mensen, die anderen van dienst proberen te zijn; soms heel bescheiden en onopvallend, maar wel zeer echt. (Zoals Paulus op de Areopagus in Athene zei - Hand.17,27).

Om de Kerk heen

Intussen zie ik wel, dat veel mensen in hun zoeken naar Jezus Christus als hun houvast en hun ideaal, om de Kerk heen lopen. Hij zou vooral te vinden moeten zijn temidden van hen die Zijn naam dragen, temidden van het Godsvolk dat zich bijzonder op Hem beroept. Niettemin hebben velen grote moeite om Hem daar te vinden. Voor hen is de Kerk niet de bevrijdende ruimte, waar zij opvang vinden voor hun zoeken en tasten, waar zij in Zijn naam op bemoedigende wijze worden ondersteund. De hartelijke gastvrijheid die zij van Jezus verwachten, de bevrijding en vrijmaking die Hij beloofde, herkennen zij daar niet. Een triest gegeven, dat voor deze mensen een ontmoedigende ervaring wordt.

Hoe kan dat? Wat is er aan de hand?
Dit is een belangrijke vraag voor ieder die zich bij het Evangelie betrokken weet, voor ieder die christen wil zijn; een vraag die wij niet kunnen omzeilen, een eerlijke vraag. Waarom zoekt men de Heer buiten de Kerk om?

Zo zijn er nog al wat mensen die gedoopt zijn en - min of meer - christelijk opgevoed, maar die voor dit moment het christelijk geloof niet echt kunnen zien als hun persoonlijk geloof. Zij zijn op zoek naar oprechte menselijkheid. Zij zijn op weg naar eerlijk Godsgeloof. Zij horen van Jezus Christus, maar wat de Kerk over Hem verkondigt, spreekt hen niet aan. Waarom niet?

Voortijdig afgeschreven

Soms lijden mensen heel diep onder de ervaring, dat hun eigenlijke gevoelens binnen de Kerk niet worden verstaan. Op vrij bittere wijze heb ik dit eens ongeveer aldus verwoord gevonden: "Voordat ik de eigenlijke vragen kon stellen, had men mij al alle antwoorden gegeven. Toen ik mij de vragen bewust werd, kreeg ik geen antwoord meer, of antwoorden die nergens op sloegen. Voordat het geloof in mij kon gaan wortelen, was ik al voorzien van de voornaamste sacramenten. Maar toen ik ging zoeken naar hun diepere geheimen, werden de sacramenten gebruikt als wapens tegen mijn twijfels. Ik had alles maar te accepteren. Ik voelde mij als een vroegrijp kind, dat alles al gezien en gehoord heeft, maar niets heeft kunnen verwerken, en dit ook nooit meer echt zal kunnen. Als je de fase van de rijping en de verwerking bereikt, sta je in feite alleen met al je vragen en met al je vervreemdende ervaringen. Omdat je van huis uit lid van de Kerk bent, word je in de periode van je bewustwording om je aarzelingen en twijfels beschouwd als iemand die zijn geloof verloren heeft. In feite ben je nooit een volwassen gelovige geweest, en ben je evenmin een afgevallen christen. Je bent eenvoudig op zoek, je bent op weg om christen te worden. Probeer je dan de Kerk te benaderen, met de nodige huiver in je hart, dan word je meteen verplicht tot allerlei dingen waaraan je geen behoefte voelt, en die je in je rommelige wereld niet kunt plaatsen. Je wordt in je diepste gevoelens niet serieus genomen. Je wordt niet aanvaard zoals je nu eenmaal

bent. En je krijgt direkt een etiket opgeplakt: "niet-kerks", "niet-geëngageerd", "rand-kerkelijk", "buiten-kerkelijk". Zo gaat dat in de Kerk. Toch is Jezus Christus voor mij het einde! Waarom belet men mij om Hem te zoeken op mijn manier? Geloof kun je toch niet afdwingen? Zij willen mij daar niet nemen zoals ik ben. De Kerk heeft mij alleen gelaten en voortijdig afgeschreven."

Er is reden om te vrezen, dat hier verwoord wordt wat bij velen leeft, met name bij jongeren. Als men zich realiseert, dat veel mensen leven vanuit soortgelijke ervaringen met de Kerk, dan verstaat men beter waarom de Kerk dikwijls zulke negatieve beelden oproept.

Jonge mensen klagen er vaak over, dat zij de Kerk een bedillierig instituut vinden, waar grote lasten worden opgelegd en alsmaar eisen worden gesteld; een instituut dat met een vooraf-gegeven, levensvreemde boodschap komt, zonder voldoende aandacht voor hetgeen mensen van deze tijd aan behoeften en verwachtingen met zich meedragen. Zij die een radikale oproep en duidelijke eisen niet schuwen, voelen zich toch misverstaan door hetgeen in feite op gezag van de Kerk van hen wordt gevraagd.

Moeilijk herkenbare Kerk

Ik kan begrijpen, dat jongeren zich in de Kerk vaak maar moeilijk herkennen. Evenzeer als ik begrijpen kan, dat mensen van oudere generaties soms moeite hebben om zichzelf terug te vinden in de Kerk zoals zij zich thans ontwikkelt. Ik kan begrijpen, dat mensen die vroeger aan de Kerk geleden hebben, haar nu niet meer vertrouwen. Evenzeer als ik begrijpen kan, dat mensen lijden aan de Kerk van vandaag, omdat zij vinden dat zij ver achterblijft bij het Evangelie. Ik kan begrijpen, dat zij die zich door de Kerk min of meer afgeschreven voelen, doordat zij lastig waren en eigenzinnig optraden, nooit meer het idee van zich zullen kunnen afzetten, dat zij in hun eigenlijke bedoelingen niet begrepen zijn.

Ik kan dat allemaal begrijpen, maar tegelijk betreur ik het ten zeerste. Vooral betreur ik het, dat mensen de Kerkgemeenschap vaarwel zeggen op grond van fouten en tekortkomingen van Kerkmensen, of in de geloofsgemeenschap de Heer niet kunnen herkennen, omdat zij gebrekkig,

E E N G R E E P U I T H E T
V E R L E D E N

===

Wederom Erlecom

Het huijs van de kaathuijser hof
Het huijs de Eerfhommeestrej
Het huijs van ijuffer pijn
Het huijs van ijan van steen
Het huijs van den apteeker
Het huijs van den doemijnij tot gent
2 huijs van ijan thunnesen
Het huijs van poelman
Het huijs van den ouden ijan van kolk
Het huijs van Steeven Nas
Het huijs van toen thunnesen
Het huijs van den ijoedt
Het huijs van hermen ijoghems
Het huijs van anna vos
Het huijs van ijan van Meegen
Het huijs van ijan van kolk

Zo klinkt de litanie van alle zeventien huizen die in Erlecom tussen 1733 en 1784 door het water van de Waal zijn weggespoeld. Het handschrift uit Kranenburg met deze lijst is in de LL van april 1977 afgedrukt; - iets verder in dit nummer worden nogmaals twee namen uit deze lijst gereproduceerd.

Toen stond daar o.a. bij: "De vermelde huizen geven wel aanleiding om er nog 'ns ooit op terug te komen: de Kaathuizer hof - de Erfhofmeesterij - de Domeinen te Gendt zullen zeker stof kunnen bieden".

In de vorige LL (augustus 1978) werd er al op teruggekomen. Van de Erfhofmeesterij werd iets meer verteld; - toen werd ook duidelijk gemaakt dat er rond 1750 in Erlecom een Jood gewoond heeft; - en veronderstellenderwijs werd gedacht, dat er in die lijst geen sprake was van de 'Domeinen' in Gendt maar van de 'Dominee' van Gendt.

Veronderstellenderwijs, staat er, omdat het zo maar was opgekomen bij het hard-op-lezen van het woord 'doemijnij', waarbij de 'oe' als 'o' en de 'ij' als 'i' werd gelezen, terwijl bovendien de klemtoon niet

wereldvreemd en onecht op hen afkomt. Dit alles dwingt ons onszelf diepgaand te onderzoeken op onze opvatting over Kerk-zijn, en op onze feitelijke beleving van ons christelijk geloof. Als wij samen de Kerk van Christus zijn, waarin schieten wij dan tekort, dat zovelen de Heer in ons niet terugvinden?

De ruimte van de gastvrijheid

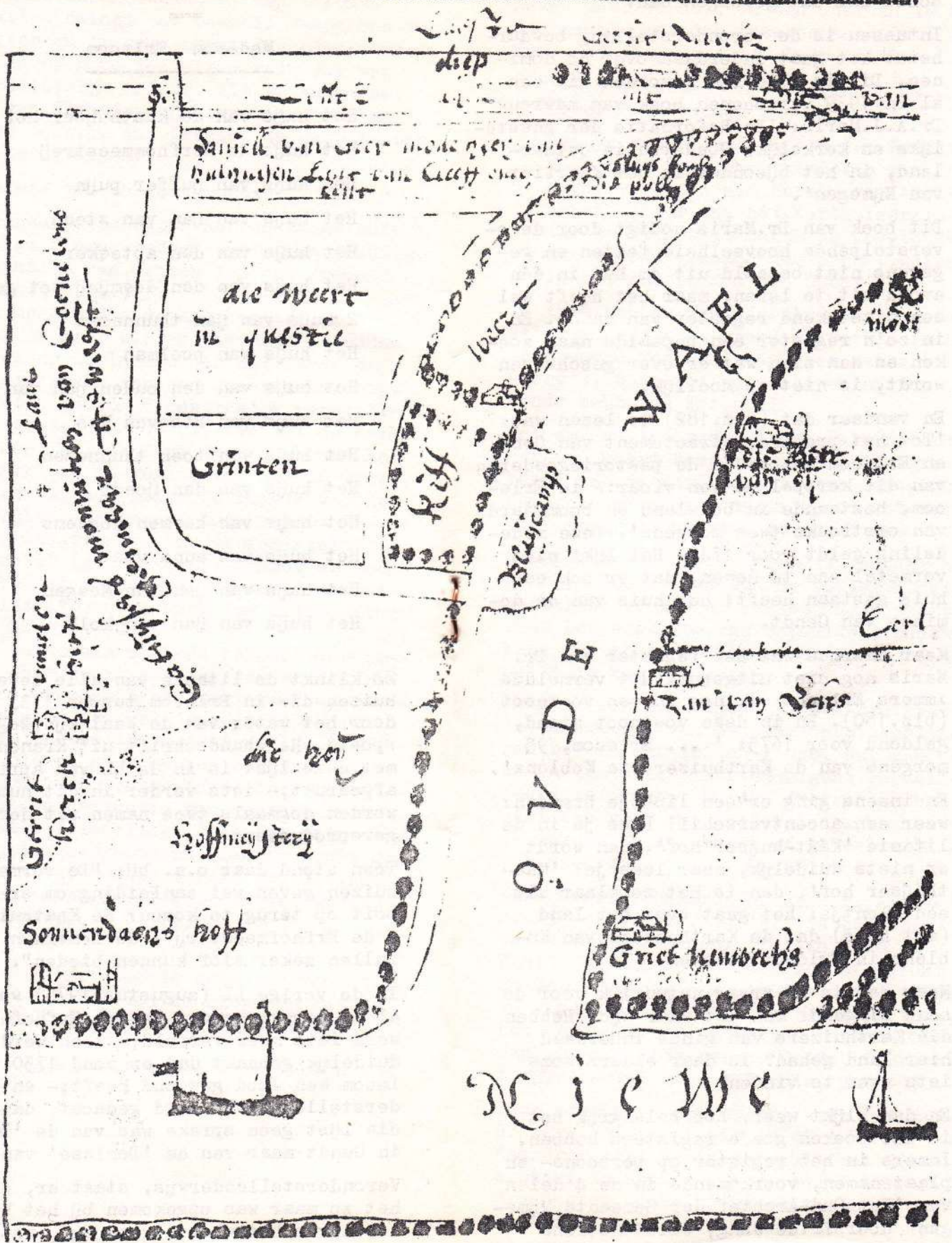
De Franse bisschoppen hebben behartenswaardige dingen gezegd over onze houding ten aanzien van mensen met een zoekend en groeiend geloof:

"Veel mensen die de sacramenten niet kunnen of niet willen ontvangen, zouden toch graag deelnemen aan het leven en het getuigenis van een Kerkgemeenschap. Wij moeten daarom daadwerkelijk verschillende graden van toebehoren tot de Kerk erkennen. Wil de Kerk trouw zijn aan het mysterie van de verzoening dat zij viert, dan moet zij aan allen de ruimte van de gastvrijheid verlenen. Deze ruimte is het verlengstuk van de sacramentele "communio" (gemeenschap) zonder er nochtans van af te hangen. Zo wordt de universaliteit van de Kerk tot uitdrukking gebracht." (1972)

"Onze pastorale methode behoeft herziening. Meer recht moet gedaan worden aan een katechumenale benaderingswijze, waarbij men erop toeziet jonge mensen niet te verplichten tot godsdienstige praktijken die zij niet kunnen begrijpen of verlangen. Wij moeten in de Kerk recht doen aan de situatie van de katechumenen (geloofsleerlingen) en het ritme van hun rijping respecteren. Daarbij hoeft men niet uit het oog te verliezen, dat het althans in beginsel gaat om een voorbijgaande etappe." (1974)

(Het tweede gedeelte van de brief van de bisschop in het volgend nummer van de LL)

=====



op de tweede maar op de eerste letter-greep werd gelegd, een echt accentverschil dus dat gevolgen had.

Intussen is de veronderstelling bewaardheid: het gaat inderdaad over de dominee. Dit is duidelijk geworden uit een al in 1939 verschenen boek van mevrouw Dr.A.J.Maris: 'De Reformatie der geestelijke en kerkelijke Goederen in Gelderland, in het bijzonder in het Kwartier van Nijmegen'.

Dit boek van Dr.Maris nodigt door de overstellende hoeveelheid feiten en gegevens niet bepaald uit om het in één avond uit te lezen, maar het heeft wel een uitstekend register van namen. En in zo'n register een bepaalde naam zoeken en dan zien wat er over geschreven wordt, is niet zo moeilijk.

En vandaar dat (blz.182) te lezen was: 'Tot het predikantstractement van Gent en Erlecom behoorden de pastoriegoederen van dit kerspel en een vicarie in Erlecom, bestaande in bouwland en boomgaard van omstreeks twee morgens'. Deze mededeling geldt voor 1743. Het lijkt niet vermetel aan te nemen, dat er ook een huis gestaan heeft: het huis van de dominee van Gendt.

Maar daarmee was het register van Dr. Maris nog niet uitgeput. Het vermeldde immers Erlecom ook nog in een voetnoot (blz.180). En in deze voetnoot stond, geldend voor 1675: '.... Erlecom, 95 morgens van de Karthuizers te Koblenz'.

En ineens ging er een lichtje branden: weer een accentverschil! Lees je in de litanie 'Káát-huijser hof', dan wordt er niets duidelijk, maar lees je: 'Kaa-thuijser hof', dan is het zo klaar als een klontje: het gaat over het land (met huis) dat de Karthuizers van Koblenz in Erlecom bezaten.

Maar dan is de vraag natuurlijk voor de hand liggend: kan dat waar zijn? Hebben die Karthuizers van ginds inderdaad hier land gehad? Is daar elders soms iets over te vinden?

En dan blijkt weer, hoe belangrijk het is dat boeken goede registers hebben. Immers in het register op persoons- en plaatsnamen, voorkomende in de 4 delen van 'Het Oud-Archief der Gemeente Nijmegen' door Dr.de Jong, wordt Koblenz (ook wel geschreven: Coblentz, Covelensch, Covelentz, Covelens) in totaal

zeven maal vermeld en één daarvan is in ons geval bijzonder interessant (Deel II, blz. 135, Regest 425). Daar staat:

'1515 augustus 17 (op vridach na Onser Lyver Vrouwendach Assumptionis).

Ryquyn Heymerixssoen, Deryck Heymerix en Aleydt Heymerix, kinderen van Ryquyn, verkopen aan Herman van Amelborch, prior van het Karthuizerklooster op St.Beatus-Berch bij Covelenss, een weerd, genaamd den Spijck, gelegen in het schependom van Ghent'.

In 1515 hebben deze Karthuizers dus inderdaad door koop grond verworven in het schependom van Gendt aan het water ('eonwerd'), maar tot het schependom van Gendt behoorde Erlecom!

Het zou nu interessant zijn, als er ook nog een kaart bestond, waarop dit grondbezit van de Karthuizers staat aangegeven, een of andere detailkaart natuurlijk want op grote kaarten is zeker geen kans.

Detailkaarten werden meestal gemaakt als er bepaalde werken aan de rivier moesten gebeuren, of als er ruzies waren ontstaan over het eigendom van bepaalde grondstukken. Dan moest de landmeter er op af en alles in kaart brengen.

Maar er bestaan eigenlijk geen bruikbare inventarissen van de kaartenverzamelingen her en der in den lande. Wel zijn er af en toe zulke kaarten ergens gepubliceerd in boeken. En dan treffen we het, want een voor ons doel belangrijke kaart is enkele malen geheel of gedeeltelijk gepubliceerd.

Deze kaart (Rijksarchief Arnhem, Alg.Verz. nr.85) staat b.v. in 1972 in het boek van H.van Heiningen: 'Tussen Maas en Waal';- stond op 13 december 1874 afgedrukt in De Gelderlander;- en is ook gedeeltelijk te vinden in het boekje: 'Toegang tot het verleden van de dorpen Ressen-Doornik, Bommel, Haalderen, Gendt, Doornenburg, Angeren' van A.Bredie, uit 1970.

Deze afdrukken zijn op ongeveer 1/9 van de ware grootte (die is 45 x 55 cm) en daardoor niet bruikbaar. Uit het Rijksarchief in Arnhem heb ik een foto van deze kaart, deze is gedeeltelijk gefotokopieerd, daarna is deze fotokopie op de stencil overgebracht, en daarvan is midden in deze LL een afdruk geprobeerd.

Van Heiningen geeft bij zijn reproductie

als onderschrift: 'Een plan voor doorgraving van de 'Nieuwe Waal' tussen Gendt en Erlecom. Deze fraai gestyleerde en op perkament getekende kaart moet gemaakt zijn vóór 1620'.

De Gelderlander schreef er bij: 'Een van de fraaiste en oudste rivierkaarten uit de verzameling van het rijksarchief in Arnhem. Deze kaart moet rond 1600 gemaakt zijn, nadat er enige decennia eerder tussen Gent en Persingen twee bochten uit de Waal recht getrokken waren'.

Van deze inderdaad zeer oude en zeer leuke kaart is de linkerbovenhoek in deze LL afgedrukt. En hoe pover deze afdruk ook is, voor ons doel is het voldoende: links langs de rand van onder naar boven staat immers te lezen: 'Lant Catuijzers monniken van Coevelens'. Daar zijn ze weer de Karthuizers uit Koblenz. Op dit land staat een huis getekend met de naam (waarschijnlijk van de pachter): Gerrit vanden Kerckhoff.

Daaronder ligt het land van de 'Hoffmeijsterij', ook met een huis en daarbij de naam: Sonnendachs hoff, even waarschijnlijk weer de naam van de pachter.

Onder langs stroomt de 'Nieuwe Wael', van midden onder naar rechts boven de 'Oude Wael modo Oijse Water'.

Rechts van het Karthuizer-land lezen we: 'die weert in questie', waaruit zou kunnen worden afgeleid, dat ook deze kaart gemaakt is om een ruzie te beslechten.

Daarnaast is te lezen en dat is voor Erlecom weer interessant: 'Kiffweert', een dus al ongeveer minstens 400 jaren oude naam.

En daarbij is nog wel wat te zeggen. Op de oudste kadasterkaart van 1820 staat deze naam nog in Erlecom aangetekend: Kiefward. Het 'Kaartboek van Gelderland' van W.Kuyk Jz uit 1843 vermeldt deze naam ook, evenals de eerste 'Topographische en Militaire Kaart' uit 1850. Deze vermelding blijft op alle officiële kaarten van de Topografische Dienst in Delft tot en met - voor de kaarten op schaal 1:50000 - 1951 en voor de kaarten op schaal 1:25000 - 1931. Op latere kaarten is de naam gewoon verdwenen, zo maar, weg historie!

Het huis van de Karthuysers den Doemijn tot gent

Zo stonden de twee bewuste huizen op de lijst van Kranenburg vermeld.

En zo staan kerk en kasteel van Persingen, het kasteel van de Ooy en het Huis Kleverenberg in Erlecom op de kaart van 1600.



Hier is dus eigenlijk hetzelfde gebeurd als wat Pietje in de vorige LL opmerkte over 'De Bonte Os': de naam van een huis met een lange geschiedenis - tientallen jaren op alle kaarten vermeld - en dan ineens: weg, om plaats te maken voor een fantasie- en historie-loze naam als Zonnehof. Trouwens er gebeuren nog veel meer gekke dingen op die kaarten, maar daarover een andere keer.

Om nog even terug te komen op onze kaart, het is er mee als met foto's: hoe vaker je er naar kijkt, hoe meer je er op ziet. Op de vorige bladzijde is gepoogd te laten zien, wat voor charmante tekeningen er op die kaart staan. Zeker, de kaart is gestyleerd, - er staat ook geen schaal op aangegeven, - de verhoudingen zullen wel niet helemaal kloppen, - maar de kaart is enig in haar soort en aan het kasteel Ooy is te zien, dat er naar de werkelijkheid is getekend. Daarmee zijn deze tekeningen misschien wel de oudste afbeeldingen van deze gebouwen.

Er staat nog veel meer op deze kaart, veel dingen en namen die duidelijk zijn, maar evenzeer dingen en namen die nog om een verklaring vragen. Voor de geschiedenis van Erlecom is de kaart in ieder geval zeer belangrijk. Of er nog meer kaarten bestaan met Erlecomse bijzonderheden? Dat zal nog moeten worden nagezocht. Een ding mag nu wel vast ver-raden worden: er is nog een kaart, lang niet zo mooi en ook niet zó oud als de bewuste nr 65 uit Arnhem, maar waar wel ook de Karthuizers uit Koblenz op voorkomen en bovendien een andere naam, die greipt in de vergetelheid te raken, maar die alleen al om haar ouderdom be-waard moet blijven. Meer zeg ik niet, maar ik hoor wel de kraaien in het woud al krassen.

W.J.

=====

R o n d d e s c h o o l

=====

De titel boven dit stukje moet u, lezer of lezeres, niet al te letterlijk opvat-ten: rond de school is nog veel te doen en wordt ook veel gedaan, maar daarover gaat het niet.

Neen, deze titel bedoelt aan te geven, dat er rond onze school van alles ter sprake zal worden gebracht in dit arti-keltje, van alles wat beslist de moeite waard en soms zelfs noodzakelijk is, om te weten.

Dat per 1 december juffrouw Annie ons zou gaan verlaten, was al iets langer bekend. Toen kwam op 13 september plotseling het bericht, dat mijnheer Hans tot hoofd van de school in Nieuwegein was benoemd. En dan wordt op 27 september mijnheer Johan zo ziek, dat hij zelfs op 29 september in het ziekenhuis moet worden opgenomen.

Om met de laatste te beginnen: op het mo-ment dat dit geschreven wordt, is er een begin van verbetering in zijn toestand te melden, maar het zal afwachten blijven, hoe een en ander zich zal ontwikkelen en hoe lange tijd er nodig zal zijn voor een algeheel herstel. Dit wordt hem natuur-lijk van harte toegewenst door allen die met de school te maken hebben, en hopen-lijk zullen velen daarvoor ook willen bidden.

De benoeming van mijnheer Hans is voor hem-zelf een prachtige promotie na de negen Leuthse jaren en welgemeend willen wij hem daarmee dan ook gelukwensen, maar het betekent voor onze school wel een onver-wachte vacature, waarin direct moet wor-den voorzien.

Aan de opvolging van juffrouw Annie was al gedacht en deze was eigenlijk al gere-geld: juffrouw Pica die het vorig jaar zo voortreffelijk mijnheer Hans tijdens zijn ziekte had vervangen, zou per 1 december de klas van juffrouw Annie overnemen.

Toen de benoeming van mijnheer Hans be-kend was geworden, was juffrouw Pica di-rect bereid, om reeds eerder in dienst te treden en zijn vijfde klas over te nemen.

Maar nu is de zesde klas voorlopig zonder leerkracht. Juffrouw Cor heeft de eerste moeilijkheden helpen overwinnen door tot de herfstvakantie voor de zesde klas te zorgen. Maar daarna?

In een vergadering van het nagenoeg vol-

tallige school-team met enkele leden van het schoolbestuur op maandagmiddag 2 oktober is de situatie open en uitvoerig besproken. Daarbij is vooral uitgegaan van en rekening gehouden met de belangen van de kinderen.

Als resultaat van deze vergadering zijn de volgende besluiten genomen:

1. Met ingang van maandag 16 oktober zal juffrouw Pica de zesde klas onder haar hoede nemen. Zij zal dan tegelijk gaan fungeren als waarnemend hoofd, een taak die zij aanvaard heeft na gevraagde en verkregen toezegging van steun van alle andere leerkrachten.
2. Voor de vijfde klas zal in nauw overleg met de Inspecteur worden gezocht naar een leerkracht, die in functie blijft zolang de ziekte van mijnheer Johan zal duren.
3. Ter voorziening in de vacature die ontstaat door het vertrek per 1 december van juffrouw Annie, zal op korte termijn een advertentie worden geplaatst, om tot een goede keuze van een nieuwe leerkracht voor de tweede klas te kunnen komen.

Op deze wijze zijn hopenlijk de belangen van alle kinderen en van de gehele school zo goed mogelijk behartigd.

Het vertrek van mijnheer Hans, die negen jaar aan onze school verbonden is geweest, zal niet in stilte geschieden. Alle kinderen van de beide scholen zullen vrijdagmiddag 6 oktober van half drie tot half vier in de gymzaal op hun wijze afscheid van hem nemen.

Omdat verondersteld mag worden, dat ouders van kinderen uit de vijfde en zesde klas en waarschijnlijk ook anderen persoonlijk mijnheer Hans willen danken en feliciteren, zal daarvoor gelegenheid worden gegeven op diezelfde vrijdagmiddag 6 oktober vanaf half vier in de aula van de school, tot een uur of vijf.

Tot slot nog enkele mededelingen in verband met onze nieuwe school. Uit het schoolbestuur, het oudercomité en het gehele school-team is een commissie in het leven geroepen, die zich de 'openings-commissie' noemt.

Deze openings-commissie is druk bezig

met het maken van plannen om aan de opening van de school een feestelijk karakter te geven.

Gezien alles wat er nog moet gebeuren op het schoolterrein en rekening houdend met Sinterklaas en Kerstfeest, is de opening van de school vastgesteld op 19 en 20 januari 1979. Dan zal dus ook de al eerder beloofde 'open dag' gehouden kunnen worden voor alle belangstellenden. Maar daar hoort u t.z.t. zeker nog meer van.

Er is echter nog een probleem waarvoor de hulp van allen aan wie onze school ter harte gaat, wordt gevraagd.

Tot voor kort beheerde de 'Stichting St. Jozefscholen' twee gebouwen, de kleuterschool waarop de naam 'De Bijenkorf' prijkte en de lagere school, die de naam 'St. Jozefschool' droeg.

Nu is er een nieuw schoolgebouw waarin beide scholen onderdak hebben gevonden. Dit nieuwe gebouw heeft nog geen naam. Er zijn nu verschillende mogelijkheden: de eerste naam alleen, de tweede naam alleen, de beide namen samengevoegd, of een geheel nieuwe naam. Aan allen die tot onze gemeenschap behoren, wordt nu gevraagd hun mening kenbaar te maken, door middel van onderstaand formulier, dat vóór 17 oktober wordt terugverwacht ofwel op school, ofwel in de brievenbus bij R. van Kuppeveld van Wezel, Pastoor van Tielstraat 16, ofwel bij P. van Fulpen, Korenbloemstraat 12. We zijn benieuwd!

Het Schoolbestuur

= = = = =

Mijn keus voor de naam van het nieuwe schoolgebouw is:

- a. De Bijenkorf
- b. St. Jozefschool
- c. St. Jozefschool De Bijenkorf
- d. Een nieuwe naam, nl:

.....
.....

Iedereen mag meedoen aan deze naamgeving - desnoods op een eigen papiertje, als dit formulier al door een andere huisgenoot is gebruikt.

De K A K A T O E leeft weer

Het is een moeilijke tijd geweest sinds de afbraak van ons eigen home. Met de beste bedoelingen zijn we opgescheept geweest met een tijdelijke ruimte die overal geschikt voor was, behalve voor Kakatoe-home. Maar nu zijn we echt uit de problemen door het besluit dat wij de ene helft van de oude kleuterschool voor ons werk mogen gaan gebruiken.

En daar zijn we dan begonnen, met frisse nieuwe moed en de beste voornemens.

Op zondag 17 september is ons nieuwe home op feestelijke wijze geopend door wethouder J. Hubbers. Voor uw belangstelling bij deze opening en voor uw deelname aan de daarna gehouden internationale wandeltocht willen wij u allen hartelijk dank zeggen. We hopen op uw belangstelling en steun te kunnen blijven rekenen in de toekomst. Vergeet wat niet goed geweest is, denk aan alles wat wel goed was en help ons dit goede voort te zetten.

Van deze gelegenheid willen wij graag gebruik maken om ons programma bekend te maken, iets te zeggen over enkele kosten en nog eens de namen van de leden van de Werkgroep en van het Bestuur aan u mee te delen.

De kosten:

1. Men kan lid worden voor f 2.50 per maand; dit houdt in dat u alle activiteiten, hieronder genoemd, gratis

kunt bezoeken, uitgezonderd de filmavonden waarvoor f 4.00 entree voor leden zal worden gevraagd.

Lid worden is pas mogelijk na 1 november. De activiteiten die voor deze datum plaats hebben, zullen elk voor f 0.50 toegankelijk zijn.

2. Of men kan iedere activiteit afzonderlijk betalen met f 0.50 per stuk.

Het programma:

Zondagmiddag: Van 2 tot 5 uur voor de leeftijd vanaf 12 jaar: begin 22 oktober.

Maandag en dinsdag: niets

Woensdagmiddag: Van 2 tot 3.30 uur voor kinderen van 4 tot 8 jaar: begin 25 oktober.

Woensdagavond: Spel/diskussieavond voor 10 tot 14 jaar van 7.30 tot 8.30 uur: begin 25 oktober.

Donderdagmorgen: het VJV = Vormingswerk Jong Volwassenen start met een koffie-uurtje voor vrouwen van 10 tot 12 uur.

Donderdagavond: Handenarbeid vanaf 25 oktober voor jongens en meisjes van 9 tot 14 jaar, van 7 tot 8.30 uur.

Vrijdag: niets

Zaterdagavond: regelmatig film.

Extra-activiteit: alcohol-vrije DISCO op zaterdag 21 oktober voor jongeren vanaf 12 jaar, van 8 tot 11 uur.

De Werkgroep:

Pieter Nielen
Geert-Jan van Gemert
Henry Lemmers
Sjarel Hubbers
René Verheyen
Helm van Eck
Erik Brugman
Elize Brugman
Angenita Hoenselaar
Marian Hoenselaar
Hilda Langens
Diny Winkels

Het Bestuur:

Gert van Gemert
Lies Verheyen
Dorien Jansen
Herman Willeman
Jan Nielen

=====

Pietje: Als u 3 gulden had, pappie, en die kon u inleveren tegen 8 gulden, zou u dat doen?

Pappie: Ja, natuurlijk!

Pietje: En als u nu met een paar vrienden samen 3000 gulden had en die kon u inleveren tegen 8000 gulden, wat zou u dan doen?

Pappie: Gauw naar die vrienden gaan en samen inleveren.

Pietje: En als u nu met een hele kring vrienden samen 300.000 gulden had en die konden ingeleverd worden tegen 800.000 gulden ..

Pappie: Nou, of we hard zouden lopen! Zo'n buitenkansje krijg je niet iedere dag. Ik zou zeggen: doen, jongens, laat die kans niet voorbij gaan.

Pietje: Ja, dat dacht ik ook. En toch ..

Pietje: Nog iets anders, pappie.

Pappie: En dat is, jongen?

Pietje: Dat kerkje in Persingen, pappie, dat moet opgeknapt worden.

Pappie: Ja, dat heb ik ook gelezen.

Pietje: En dan willen ze ook de sacristie weer opbouwen, die er vroeger aan vast zat.

Pappie: Nou, dat is dan toch historisch verantwoord.

Pietje: Dat zal wel, pappie, maar dat ding van 4 bij 6 meter kost dan wel even f 60.000,=

Pappie: Tja, jongen, bouwen is duur tegenwoordig.

Pietje: Maar ik heb niet gehoord dat het kerkje met sacristie dan ook weer wit geschilderd zal worden zoals het vroeger altijd is geweest. Dat is dan toch ook historisch verantwoord.

Pappie: Jawel, Pietje, maar dat is dan waarschijnlijk niet nodig voor de nog onbekende nieuwe bestemming en die sacristie wel.

Pietje: Hoe kunnen ze dat nu weten, als die nieuwe bestemming nog onbekend is, dat snap ik niet.

Pappie: Dat is ook moeilijk, jongen, maar regeren is vooruitzien.

Pietje: O

Pietje: Pappie, weet u waar het vorige week wel goed weer voor geweest zou zijn?

Pappie: Geen flauw idee wat je bedoelt.

Pietje: Voor die abri op het Kerkplein!